

NORSK SENTER
FOR BEREKRAFTIG
KLIMATILPASSING

VESTLANDSFORSKING

Arbeidsseminar om grenseoverskridende klimarisiko i vestlandsjordbruket

Sogndal, Vestlandsforskning, 27.11.2023

Med fylkeskommunen og statsforvaltaren i Vestland

Problem vi skal belyse:

Korleis kan grenseoverskridande klimarisiko påverke landbruket på Vestlandet?

Korleis adressere denne risikoen, og korleis passer dette inn i dagens klima- og landbrukspolitik?

Kva rolle kan regionale aktørar (FK + SF + andre?) spille i denne typen risiko (og i dette prosjektet)?

Program

- Introduksjon av temaet grenseoverskridande klimarisiko og forskingsprosjektet, ved Carlo Aall
- Klimarisiko for landbruket i Vestland og tiltak for klimatilpassing, ved Statsforvaltaren
- Tiltak for klimatilpassing i fylkeskommunens Temaplan for landbruk 2023–2027, ved Fylkeskommunen

Pause

- **Diskusjon:**
 - ▶ (a) Korleis kan grenseoverskridande klimarisiko påverke landbruket på Vestlandet,
 - ▶ (b) kva rolle kan regionale aktørar som FK og SF spille i å adressere denne typen risiko, og
 - ▶ (c) kor er kunnskapshola for å betre forstå både (a) og (b)?
- Avslutning: Eventuelt vidare samarbeid i forskingsprosjektet.

Hva er grenseoverskridende klimarisiko?

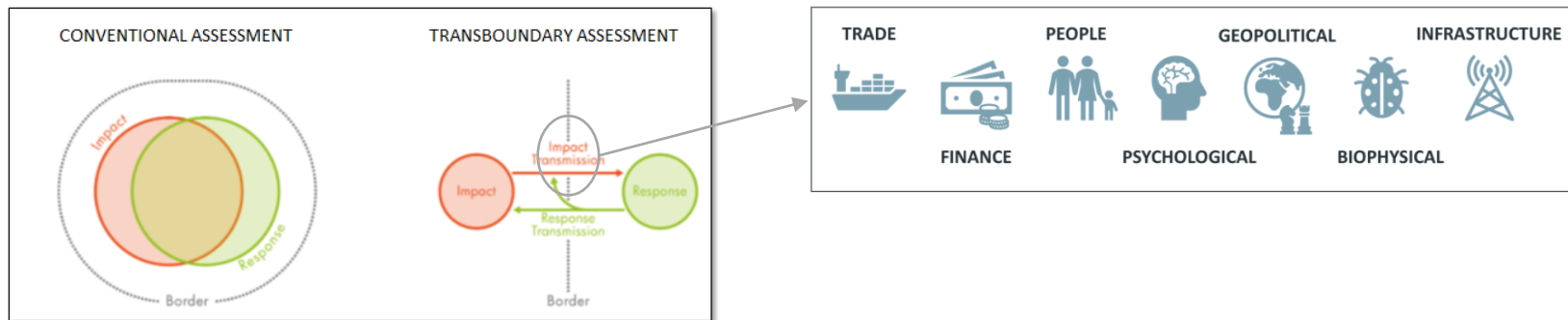

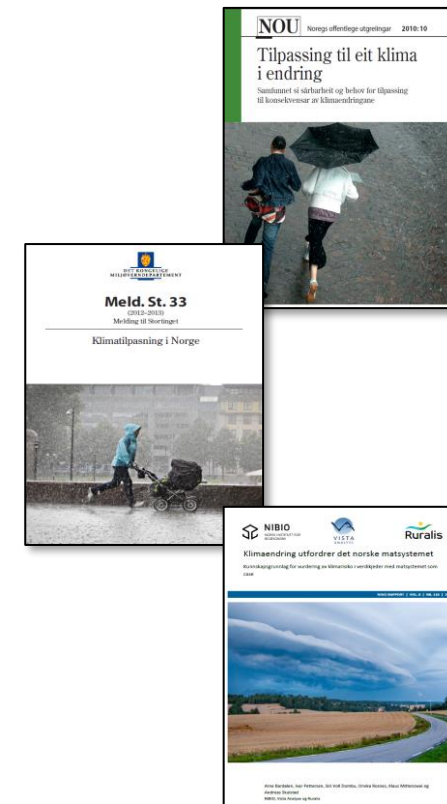
Table 3. Commonly cited transboundary climate risks and primary transmission pathways

How transboundary risk is manifested	Main transmission pathway
Food security	Trade
Flooding	Biophysical
Climate migration	People
Overseas stranded assets	Finance
Security and defence issues	Multiple

Endra forståelse av klimarisiko & mat i Norge

- **Fase 1: Økonomane sier “gode greier”!**
 - ▶ Auka temperatur vil auke produksjonen I Norge
- **Fase 2: Økologane kjem på bana og sår tvil om klimagevinsten!**
 - ▶ Klimaendringar kan gje auka problem med skadeorganismar avrenning og erosjon
- **Fase 3: Internasjonalistane snur opp-ned på konklusjonen frå fase 1**
 - ▶ «Klimaendringer kombinert med andre hendelser kan i ekstreme tilfeller komme til å kreve rasjonering av mat, også i Norge»

(pressemelding frå lansering av rapport laga for Miljødirektoratet, 2022)

Status i dag

Totalberedskapskommisjonen NOU 2023:17

- Norge bør styrke matberedskap ved å produsere meir sjølve
- risiko-, sårbarhets- og beredskapsanalyse for å kartlegge matvareberedskapen

- Potensialet for omlegging av produksjon og forbruk på kort og lang sikt kartlegges, innenfor landbruk, havbruk og fiskeriene
- Lagerbeholdning- og planar må styrkast

Dokument 3:4 (2023-2024) / Offentliggjort 19.10.2023

Matsikkerhet og beredskap på landbruksområdet

R

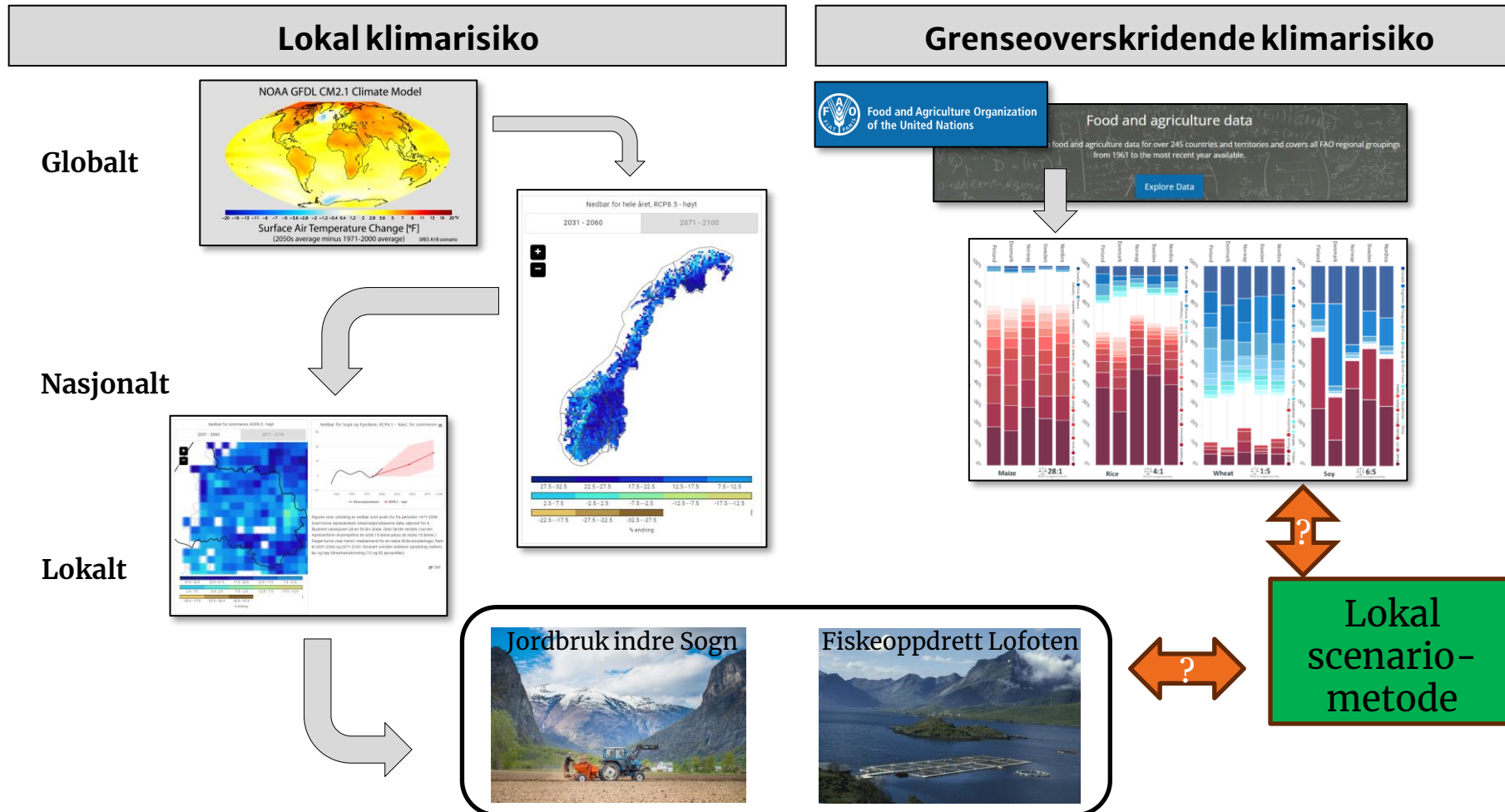
Overordnet vurdering

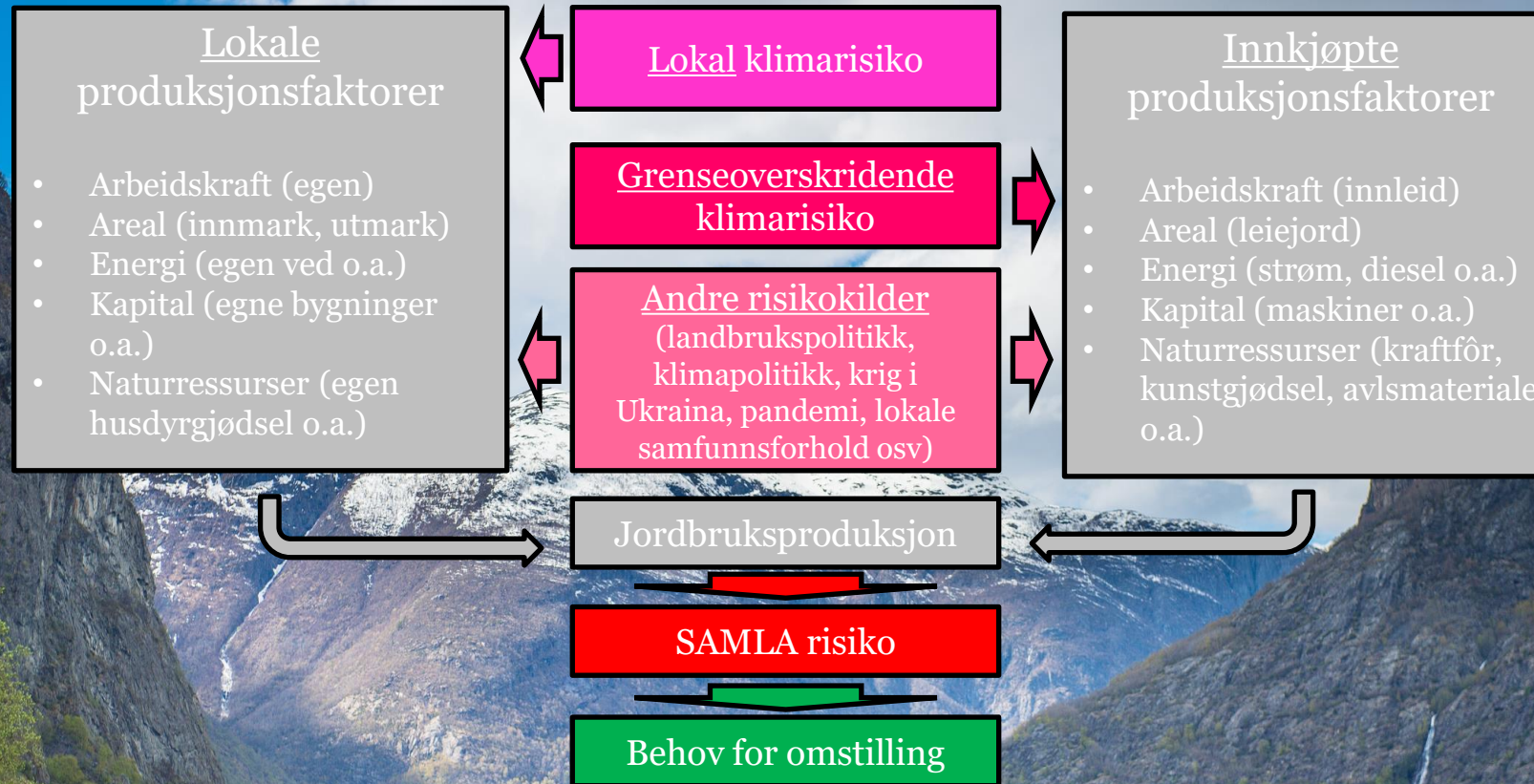

Konklusjoner

Arealressursene i jordbruket forvaltes ikke på en fullt ut bærekraftig måte	+
Beredskapsplanleggingen på matsikkerhetsområdet er mangelfull	+
Mye av maten er importert, men forvaltningen kjenner ikke potensialet for å omstille verken produksjonen eller vårt forbruk i en krisesituasjon	+
Norge kan bli mer selvforsynt med mat ved å øke kornproduksjonen, men dagens virkemidler er ikke tilstrekkelige for å oppnå økt produksjon	+

Transadapt prosjektet prøver å utvikle en måte å analysere grenseoverskridende klimarisiko inspirert av rammeverket vi har for lokal klimarisiko

So what?

- **Matproduksjon er utsatt for trippel klimarisiko**
 - ▶ Risiko 1: Klimaendringer lokalt (villere, våtere, varmere – og tørrere)
 - ▶ Risiko 2: Overgangsrisiko (risiko fra tiltak for utslippsreduksjon)
 - ▶ Risiko 3: Grenseoverskridende klimarisiko (den 'nye' formen for klimarisiko)
- **Konflikt mellom tiltak**
 - ▶ Risiko 1: Klimaendringer lokalt
 - Økt bruk av kraftfôr for å kompensere for redusert tilgang på lokal grovfôr (tørke + fuktproblemer) → øke risiko (2)
 - ▶ Risiko 2: Overgangsrisiko
 - Bruk av metanhemmere for å redusere klimagassutslipp «binder kua til fjøset» (og til kraftfôr) → øker risiko 2
- **Bærekraftig klimatilpassning**
 - ▶ «Bærekraftig klimatilpassning innebærer noe grunnleggende: å skape armslag for bonden til å drive god agronomi og husdyrproduksjon, tufta på det lokale ressursgrunnlaget. Å redusere avhengigheten av importert mat og råvarer til kraftfôr, og gjøre jordbruket mindre utsatt for klimahendelser hjemme og ute. Å verne arter og landskap, og støtte bygdene. Det handler om å sikre mat på bordet».

<https://www.nationen.no/trippel-klimarisiko-i-jordbruket-et-uvær-kommer-sjelden-alene/o/5-148-451829>

DISKUSJON

Diskusjon

- (a) Korleis kan grenseoverskridande klimarisiko påverke landbruket på Vestlandet,
- (b) kva rolle kan regionale aktørar som FK og SF spille i å adressere denne typen risiko, og
- (c) kor er kunnskapshola for å betre forstå både (a) og (b)?

Veien videre...

Ny samling på nyåret for å utforske risikoeierksap
rundt grenseoverskridende klimarisikoer i jordbruket i
Vestland